

PURIM, BAL TOSIF AND THE CREATION OF A HOLIDAY

(1) משנה מסכת מגילה פרק א משנה א

[א] מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יותר כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה:

(2) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה. מאי דרוש? אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן?

(3) רש"י מסכת מגילה דף יד עמוד א

חוץ ממקרא מגילה - ואם תאמר: נר חנוכה כבר פסקו הנביאים, אבל בימי מרדכי היו חגי זכריה ומלאכי.

(4) מהרש"א חידושי אגדות מסכת מגילה דף יד עמוד א

דאף המ"ח נביאים לא הותירו אלא מקרא מגילה והא דלא תקשי הא דתקון שלמה ערובין ונט"י דאין זה מקרי הותיר על מה שכתוב בתורה דערובין אינו רק גדר להוצאת שבת מרה"י לר"ה ונט"י משום סרך תרומה משא"כ מקרא מגילה ונר חנוכה שהם מצות בפני עצמם

(5) אסתר פרק ט

(יט) על כן היהודים הפרוזים הפרזים הישבים בערי הפרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: (כ) ויכתב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: (כא) לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה: (כב) כימים אשר נחו בהם היהודים מאויביהם והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים:

(6) זכריה פרק ח פסוק יט

כה אמר יקוק צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו:

(7) ישעיהו פרק נח פסוק יג

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יקוק מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר:

(8) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק א הלכה א

קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים, והדברים ידועים שהיא תקנת נביאים

(9) רמב"ם הלכות שבת פרק ל הלכה א

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר + ישעיהו נ"ח+ וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד.

(10) רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה ד

וארבעת ימי הצומות האלו הרי הן מפורשין בקבלה + זכריה ח"ו + צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי

(11) אסתר פרק ט

(כט) ותכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף לקים את אגרת הפורים הזאת השנית): (ל) וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשורוש דברי שלום ואמת): (לא) לקים את ימי הפרים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי הצמות וזעקתם): (לב) ומאמר אסתר קים דברי הפרים האלה ונכתב בספר:

(12) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ג

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס, וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים, והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים כקריאת המגילה.

הלכה ד כל שחייב בקריאת המגילה חייב בהדלקת נר חנוכה...

(13) שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרפח סעיף ז

המפרש בים והיוצא בשיירא (יט) ואינו מוצא מגילה להוליד עמו, * (כ) יא יקראנה ביי"ג או ביי"ב או באחד עשר, בלא ברכה; ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו, י"א שקורא (כא) אפילו מתחלת החדש. הגה: והכי נהוג; מיהו אם נזדמן לו אח"כ מגילה, (כב) חוזר וקורא אותה ביום י"ד, אפי" קראה תחלה ביום י"ג <ט> מ"מ קרא אותה שלא בזמנה (כל בו ובי"י).